

KOOSOLEKU PROTOKOLL

**Ametkondade ja Eesti Linnade ja Valdade
Liidu vahelise lõimumise valdkondliku
läbirääkimiste töörühma koosoleku protokoll
nr 2/2023**

13.09.2023 nr 1-5/129

Koosoleku kuupäev 06.09.2023
Algus kell 14.40, lõpp kell 16.00
Koosolek toimus virtuaalkoosolekuna Teams'i keskkonnas.

Juhatas: Anne-Ly Reimaa

Protokollis: Anne-Ly Reimaa

Võtsid osa: Eda Silberg (Kultuuriministeerium), Anne-Ly Reimaa (Kultuuriministeerium), Maria Aasma (Kultuuriministeerium), Margarita Källo (Kultuuriministeerium), Einike Uri (Eesti Linnade ja Valdade Liit), Kaarel-Mati Halla (Tallinna Linnavalitsus), Taavi Koppel (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium), Kaili Siimsen (Haridus- ja Teadusministeerium), Eva Liina Kliiman (Sotsiaalministeerium), Kaisa Üprus-Tali (Tallinna Linnavalitsus), Eve Täht (Pärnu Linnavalitsus), Kairi Avastu (Tartu Linnavalitsus), Eve East (Toila vald), Maris Toomel (Jõhvi vallavanem), Kairi Kaaleste (Viru-Nigula vald), Karin Piirsalu (Rae vald), Maarja Lehemets-Tihhanov (Harku vald), Ene Täht (Pärnu Linnavalitsus), Siiri Leskov (Siseministeerium, asendusliikmena), Veikko Luhala (Eesti Linnade ja Valdade Liit), Eero Raun (Integratsiooni Sihtasutus, külalisena), Liis Paloots (Sotsiaalkindlustusamet), Viola Läänerand-Muisto (Integratsiooni Sihtasutus), Janika Hango (Tartu Välismaalaste Teenuskeskus, külalisena), Kairi Avastu (Tartu Linnavalitsus), Anniki Paulus (Eesti Töötukassa), Merle Liivak (Tartu Linnavalitsus).

Puudusid: Sulev Valner (Regionaal- ja Põllumajandusministeerium), Raivo Küüt (Siseministeerium).

PÄEVAKORD:

1. Sissejuhatus, koosoleku rakendamine
2. Kultuuriministeeriumi lõimumisvaldkonna tegevused 2023.a II poolaastal.
(Eda Silberg, kultuurilise mitmekesisuse asekancler)
3. Kultuurilise mitmekesisuse teema-aasta 2024. a. (Eero Raun, Integratsiooni Sihtasutus)
4. Sisserändajate ja pagulaste kaasamine kohalikes omavalitsustes. Lühülevaade Põhjamaade Ministrite Nõukogu FOR-IN projekti tulemist. (Janika Hango, Tartu Välismaalaste teenuskeskuse juhataja)
5. Ülevaade ELVL KOV meetmete elluviimisest (Einike Uri, Veikko Luhala (Eesti Linnade ja Valdade Liit))
6. ELVL RES ettepaneku arutelu.
7. Koosoleku kokkuvõte, otsused.

Päevakorrapunkt 1: Sissejuhatus, koosoleku rakendamine - Anne-Ly Reimaa, lõimumisvaldkonna rahvusvaheliste suhete juht, Kultuuriministeerium

Anne-Ly Reimaa juhatas koosoleku sisse, tutvustas päevakorda ning märkis, et lisaks Eesti Linnade ja Valdade Liidu (edaspidi ELVL) ettepanekule on eesmärk tutvustada ka kohalike omavalitsustele suunatud tegevusi lõimumisvaldkonnas eelseisval perioodil. Päevakord kiideti heaks.

OTSUSTATI:

Kiita päevakord heaks.

Päevakorrapunkt 2: Kultuuriministeeriumi lõimumisvaldkonna tegevused 2023.a II poolaastal - Eda Silberg, kultuurilise mitmekesisuse asekancler, Kultuuriministeerium.

Eda Silberg andis ülevaate 2023.a. II poolaasta tegevustest ja olulisematest tähtpäevadest. Ellu viiakse ESF eelmise perioodi meetmete rakendamise analüüs. Integratsiooni monitooringu raames tellitud meediaanalüüs näitab venekeelsete meediatarbijate usalduse kasvu ERR-is toodetud uudiste vastu. Rakendamisel on neli uut lõimumist toetavat meetet Ida-Virumaal: kultuurisaadiku programm, Ida-Viru Loomefond, etenduskunstide residentuur ja Ida-Virumaa lõimumist toetavate kultuuri- ja spordisündmuste taotlusvoor, mille elluvijaks on Integratsiooni Sihtasutus (edaspidi INSA). Taotlusvooru toel viiakse ellu vähemalt 55 erinevat kultuuri- ja spordiüritust Ida-Virumaal. Valmimas on üheksanda Integratsiooni Monitooringutulemused, avalikustamine on plaanitud 2024 kevadesse. Septembris on kavas ellu viia mitmeid rahvuste päevaga seotud üritusi ja oktoobri kolmandal pühapäeval tähistada hõimupäeva. Hõimupäevaga seonduvaid üritusi koordineerib Fenno-Ugria Asutus, kavas on rahvusvaheline konverents, kontserdid, näitused ja filmiõhtud. 18. septembrini saab esitada kandidaate INSA lõimumispreemiatele. 24. oktoobril toimub Põhjamaade Ministrite Nõukogu rändekonverents KUMU-s. INSA rahvusvaheline lõimumiskonverents leiab aset 16.-17. novembril Mustpeade Majas.

OTSUSTATI:

Info teadmiseks võtta.

Päevakorrapunkt 3: Kultuurilise mitmekesisuse teema-aasta 2024. a - Eero Raun, projektijuht, INSA

Eero Raun märkis, et Kultuuriministeeriumi teema-aastaks 2024. a. on kultuurilise mitmekesisuse aasta, mis tutvustab Eesti kogukondade ja rahvaste omapärasid, mis loovad eesti kultuuriruumi kultuuririkkuse. Teema-aasta tegevusi ja kommunikatsiooni korraldab INSA. Selleks kutsutakse kõiki koostööpartnereid läbi viima sündmusi ja tegevusi, mis kuuluvad teema-aasta programmi. Sihtasutus aitab korraldada ristturundust ja vahendada kontakte. Eesmärk on tutvustada Eestis elavate rahvusvähemuste jt kogukondade traditsioone, samuti kaasata teema-aasta tegevustesse väliseestlaskonda ja Eestis resideeruvaid suursaatkondi ja kultuurinstitute. Organisatsioonidel, kes on valmis panustama partneritena teema-aasta elluviimisse, palub INSA esitada omapoolne ettepanek, täites ideekorje veebivormi lehel <https://integratsioon.ee/2024>. Tegevused ja sündmused peavad tugevdama hoiakuid, mis väärtustavad Eestit kui kultuuriliselt mitmekesist ühiskonda ja suurendavad Eesti erinevate kogukondade vahelist suhtlemist ja kontakte.

Teema-aastat tutvustatakse ka 5. oktoobril Tartus toimuval KOV infopäeval.

OTSUSTATI:

Info teadmiseks võtta.

Päevakorrapunkt nr 4: Sisserändajate ja pagulaste kaasamine kohalikes omavalitsustes. Lühikähtlevaade Põhjamaade Ministrite Nõukogu FOR-IN projekti tulemist - Janika Hango, Tartu Välismaalaste teenuskeskuse juhataja.

Janika Hango tutvustas Põhjamaade Ministrite Nõukogu projekti FOR-IN, mis on 2022-2023. aastal toimuv Põhja- ja Baltimaade projekt, mis on suunatud kohalikele omavalitsusele ja MTÜ-dele kohanemis- ja lõimumisalasel kompetentsi tõstmiseks, kogemuste vahetamiseks, inspiratsiooni saamiseks uute teenuste väljaarendamisel. Projekti juhib Põhjamaade Ministrite Nõukogu Vilniuse esindus. Projekti raames on toimunud konverentsid Vilniuses ja Tartus, õppevisiidid Taani, Rootsi ja Soome, fookusgrupid Baltimaades KOV-idele suunatud metoodika väljatöötamiseks. 24. oktoobril toimub migratsioonikonverents KUMU-s ja projekti lõpukonverents 2024. a. Vilniuses.

Valminud metoodikaga, kuidas kaasata sisserändajaid ja pagulasi KOV-ides, saab tutvuda siin: <https://drive.google.com/file/d/1IBVuTlvC46OHq0xESgyVpWr4-ablnXsq/view?usp=sharing>.

Metoodikat tutvustatakse ka 5. oktoobril Tartus toimuval KOV lõimumisalasel infopäeval.

OTSUSTATI:

Info teadmiseks võtta.

Päevakorrapunkt 5: Ülevaade ELVL KOV meetmete elluviimisest - Einike Uri, Veikko Luhala, ELVL.

Veikko Luhala ja Einike Uri andsid ülevaate ESF+ KOV-idele suunatud meetmetest, mida viib ellu ELVL. Meetme rakendusamet on Kultuuriministeerium. Meetme eesmärk on suurendada KOV suutlikkust pakkuda tulemuslikult lõimumise teenuseid uussisserändajatele, erineva keele- ja kultuuritaustaga inimestele ja tagasipöördujatele. Meede aitab kaasa KOV-tasandil teenuste arendamisele, sihtrühmade kaasamisele, koostöövõrgustiku arendamisele (INSA, Eesti Pagulasabi, UNCHR, IOM, SiM, SoM jt) ja osaluskogude käivitamisele. Projekti ajaraam on 1.01.2023-31.10.2029. Praeguseks on käivitatud tegevused Tartus, Rakveres, Tallinnas. Saaremaa vald planeerib tegevusi alustada 1. novembrist 2023. Pärnuga on partnerlusleping läbirääkimiste staadiumis, partnerlust kavandatakse Ida-Virumaa ja Lõuna-Eesti KOV-idega. Oktoobris on kavas õppereis Portugali, lisaks toimuvad infopäevad ja koolitused – Tartus 05.10 ja Tallinnas 14.11.2023.

OTSUSTATI:

Info teadmiseks võtta.

Päevakorrapunkt 6: ELVL ettepaneku arutelu.

Anne-Ly Reimaa tutvustas ELVLi ettepanekut RES läbirääkisteks: taastada pearaha alusel KOV-ide toetamise sarnaselt 2016. aastal Euroopa rändekriisi lahendamise elluviimisel. Ettepaneku sisuks on kehtestada kulude hüvitamine KOV-idele põgenike pearaha alusel. See vähendaks tänase rahastamissüsteemiga ja projektipõhisusega KOV-ide administratiiv- ja halduskoormust. Sisuliselt tähendab see ettepanek rahastusfondi loomist, mis täiendaks seniseid ESF ja AMIF tugimeetmeid. Vastavalt 2023.a. kevadel tehtud ELVL-i ettepanekule on soovitatav pearaha suurus rahvusvahelise kaitse saaja kohta 1 500 eurot. Võttes arvesse riigi keerulist majandusliku olukorda, on selles mahus RES rahastust keeruline saada. Välja tuleb töötada selle rakendamise kontseptsioon koostöös partnerministeeriumide ja ELVL-i esindajatega.

Anne-Ly Reimaa palus ettepanekut kommenteerida Kaisa Üprus-Talil.

Kaisa Üprus-Tali selgitas, et toetuste arvestamisel tuleks teha vahet rahvusvahelise kaitse täiendava kaitse saajatel ja ajutise kaitse saajatel, st et olenevalt staatusest sõltuks toetuse suurus ja selle eraldamise viis. Elulisi olukordi on erinevaid ja neid ei saa kirjeldada alati projektis. Pearaha võiks tulla SoM-ilt, et saaks lahendada olulisi teemasid. Näiteks saaks määratud pearaha eest osta kortereid põgenikele, toetada vägivalla ohvreid, ukraina lastele ranitsaid või eraldada täiendavat ravitoetust.

Eda Silberg märkis, et enne konkreetsete sammude astumist on vaja läbi viia analüüs ja luua regulatsioon. Toetusvajadus KOV-idele on mõistetav. Lõimumisel, sh kohanemisel võiks olla KOV-i roll suurem, kuid see ei sünni üleöö. Praeguse seisuga pikendatakse AJK staatus Ukraina sõjapõgenikele 2025.a märtsini. Erisusi rahvusvahelise kaitse täiendava kaitse saajate seas ei saa teha.. Vaja on luua 2024.a aasta jooksul alusdokument, kuidas liikuda edasi. Samuti tuleb leida lahendus, milline haldusala vastutab teema eest.

Liis Paloots lisas, et EL tasandil on planeeritud vastuvõtutingimuste direktiivi muudatusi, millega kaasneb ka välismaalasele Eesti rahvusvahelise kaitse andmise seaduse (VRKS) avamine ning harmoneerimine direktiiviga. Antud harmoneerimise protsessi juhib Siseministeerium. Kui koostatud meede leiab heakskiidu, siis võib kaaluda ettepanekuid muudatuste sisseviimiseks õigusruumis. Samas on jätkuvalt oluline, et oleks koostatud visioon koos kriteeriumitega ning analüüs, sh võimalik kulumudel, pearaha süsteemi ja tugimeetme rakendamiseks rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtul KOV tasandil. Vastava analüüsi koostamist tuleks arutada Siseministeeriumiga, kes on kursis EL-i rändepaketi arengutega., samuti Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga. AMIF rahastusperioodi tegevuskava on kinnitatud kuni 2029. aastani ning seda avada on keeruline.

.OTSUSTATI:

1. Võtta kaalumisele täiendava analüüsi läbiviimine, mis oleks aluseks kontseptsiooni loomisele rahvusvahelise kaitse saajatele paindliku pearahasüsteemi loomiseks, mis täiendaks olemasolevaid Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide vahendite kasutamist lõimumispoliitika planeerimisel.
2. Täiendavate eelarveliste vahendite maht planeerida täpsema toetusskeemi rakendamise väljatöötamise järgselt.

Päevakorrapunkt 6: Koosoleku kokkuvõte, otsused.

Anne-Ly Reimaa tänas koosolekul osalejaid osalemise eest. Uue koosoleku aega kindlaks ei määratud.

OTSUSTATI:

1. Esitada töörühma ettepanek ametkondade ja Eesti Linnade ja Valdade Liidu RES läbirääkimiste töörühmale.

Koosoleku juhataja ja protokollija

(allkirjastatud digitaalselt)

Anne-Ly Reimaa

Lõimumisvaldkonna rahvusvaheliste suhete
juht